

Τα θέματα που ακολουθούν αφορούν μαθήματα της τάξης που παρακολούθησες κατά το σχολικό έτος 2013-2014 και σχετικές γνώσεις που απέκτησες.

Οι απαντήσεις σου πρέπει να είναι σαφείς, τεκμηριωμένες όπου χρειάζεται και σύντομες. Προσπάθησε να απαντήσεις σε όλα τα θέματα και μέσα στο χρονικό περιθώριο που έχεις. Πριν την ανάπτυξη των απαντήσεων σε κάθε μάθημα, να γράφεις αρχικά τον τίτλο του μαθήματος (π.χ. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ:...) και να ακολουθούν οι απαντήσεις.

Οι απαντήσεις να αναπτυχθούν στο τετράδιο απαντήσεων με μπλε στυλό. Μολύβι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τα σχήματα, εφόσον χρειαστούν. Η χρήση διορθωτικού δεν επιτρέπεται. Για πρόχειρο μπορείς να χρησιμοποιήσεις φύλλα από τετράδιο που υπάρχει στο θρανίο σου.

Κατά την αποχώρησή σου να παραδώσεις το τετράδιο απαντήσεων καθώς και τα φωτοαντίγραφα με τις εκφωνήσεις.

Διευκρινίσεις επί των θεμάτων δεν χρειάζονται.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Η γλώσσα είναι «αξία», όχι «εργαλείο»

Ακούμε γύρω μας, διαβάζουμε στα έντυπα μία μορφή ελληνικής γλώσσας με έντονα χαρακτηριστικά του πρόχειρου, ανεπεξέργαστου, άχρωμου και ισοπεδωμένου λόγου, χωρίς την ποιότητα των επιλογών, τη δημοτικότητα, την εκφραστικότητα και την ποικιλία που επιτρέπει μία μακρόχρονης καλλιέργειας γλώσσα, όπως η Ελληνική.

Το να κλείσουμε τα μάτια μας μπροστά στο πρόβλημα, να φερόμαστε σαν να είναι όλα ρόδινα στη γλώσσα μας και να εφησυχάζουμε, χαρακτηρίζοντας «κινδυνολογίες νοσταλγών της καθαρεύουσας ή αρχαιοπληκτων» τις ανησυχίες που εκφράζονται από πολλούς για τη γλώσσα μας, είναι μία προκλητική ως «χαζοχαρούμενη» στάση απέναντι σε ένα καίριο πνευματικό, παιδευτικό και κοινωνικό πρόβλημα, που είναι το πρόβλημα της γλώσσας.

Το πρόβλημα της ποιότητας της γλώσσας, όταν είσαι υποψιασμένος, το συνειδητοποιείς καθημερινά σε πολλές περιπτώσεις: όταν διαπιστώνεις πως πολλοί μαθητές δεν γνωρίζουν τη σημασία λέξεων, όπως θητεία, αμοιβαία, αντικρούω, παρεμπιπτόντως, προσάπτω, αμηχανία κ.ά., όταν διαβάζεις δημοσιογραφικά κείμενα όπου γράφεται: «η αντιπροσωπεία δέχτηκε από τον πρωθυπουργό» (με τη σημασία του «έγινε δεκτή»!) ή «το νομοσχέδιο, δήλωσε ο υπουργός, επιδέχεται βελτίωσης» (αντί «επιδέχεται βελτίωση») κ.ά., όταν ακούς στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση «των στοιχειώδων προϋποθέσεων», «της διεθνής τρομοκρατίας» κ.ά., όταν κάνουμε τα πάντα με το...«κάνω»: πόλεμο, ειρήνη, επιχείρηση, κατάθεση, σαγανάκι, λόγο, επίθεση, καβγά, παιχνίδι, μούτρα, λεφτά, πίσω...

Τέτοιες όμως διαπιστώσεις δεν πρέπει να καταλήγουν σε αφορισμούς, σε θρήνους ή σε εύκολες **επικρίσεις** αλλά σε ενημέρωση των πολιτών, σε ευαισθητοποίηση και **εγρήγορση**. Πρέπει να οδηγούν σε καλύτερη διδασκαλία της γλώσσας στο σχολείο (στα «τρία ρ» της εκπαίδευσης: προφορά – γραμματική – ορθογραφία), σε καλύτερα ακούσματα από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, σε καλύτερα και περισσότερα διαβάσματα, σε επαφή με πρότυπα γλώσσας, σε εξοικείωση με καλύτερης ποιότητας λόγο. Και κάτι ακόμη: σε επαφή των νέων παιδιών με τα παλιότερα Ελληνικά μας, τη λόγια, τη βυζαντινή και την αρχαία γλωσσική μας παράδοση, με τις πρώτες έννοιες και μορφές των λέξεων.

Το ότι και άλλες χώρες έχουν ανάλογα προβλήματα, το ότι υπάρχει μία **ευρύτερη** κρίση σε πολλούς τομείς της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, το ότι η εικόνα τείνει να περιορίσει τον λόγο δεν λύνουν ούτε απαλύνουν το δικό μας πρόβλημα.

Ας μάθουμε να νιώθουμε τη γλώσσα καθρέφτισμα της σκέψης και του κόσμου μας, ταυτότητα του εαυτού μας και της χώρας μας, καταστάλαγμα της ιστορίας, της καλλιέργειας και του πολιτισμού μας, **προϊόν** ιδιαίτερης ευαισθησίας και μέριμνας. Ας μάθουμε, δηλαδή, να αισθανόμαστε τη γλώσσα μας ως αξία και όχι ως απλό χρηστικό εργαλείο, και τότε θα αλλάξει **ριζικά** η σχέση μας με τη γλώσσα και ο τρόπος που τη μεταχειριζόμαστε.

[...] Η νηφαλιότητα, η επαγρύπνηση, η ευαισθησία, η ενημέρωση, η συνεχής ενασχόληση με τη γλώσσα, που πραγματικά είναι έργο ζωής, μπορούν να εξασφαλίσουν στην ατομική χρήση της ελληνικής γλώσσας την ποθητή ποιότητα και την αξιοποίηση των πραγματικών δυνατοτήτων της.

*Διασκευασμένο κείμενο του Γ. Μπαμπινιώτη, καθηγητή Γλωσσολογίας,
εφημερίδα «Τα Νέα» (13/02/1995)*

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Με ποια στοιχεία επιβεβαιώνει ο συντάκτης το πρόβλημα σχετικά με τη χρήση της γλώσσας μας; Να απαντήσεις σε μία παράγραφο έκτασης 50-70 λέξεων.

Μονάδες 10

2. «Η νηφαλιότητα, η επαγρύπνηση, η ευαισθησία, η ενημέρωση, η συνεχής ενασχόληση με τη γλώσσα, που πραγματικά είναι έργο ζωής, μπορούν να εξασφαλίσουν στην ατομική χρήση της ελληνικής γλώσσας την ποθητή ποιότητα και την αξιοποίηση των πραγματικών δυνατοτήτων της»: Να εντοπίσεις τα όρια των προτάσεων της παραπάνω περιόδου, να τις χαρακτηρίσεις ως κύριες ή δευτερεύουσες (δηλώνοντας και το είδος των δευτερευουσών) και να επισημάνεις το είδος της σύνδεσης ανάμεσά τους.

Μονάδες 10

3. Να γράψεις μία (1) **συνώνυμη** λέξη για καθεμιά από τις **υπογραμμισμένες** λέξεις του κειμένου: **επικρίσεις, εγρήγορση, ευρύτερη, προϊόν, ριζικά**.

Μονάδες 5

4. «Τέτοιες όμως διαπιστώσεις δεν πρέπει να καταλήγουν σε αφορισμούς, σε θρήνους ή σε εύκολες επικρίσεις αλλά σε ενημέρωση των πολιτών, σε ευαισθητοποίηση και εγρήγορση»: Με αφορμή την άποψη του συγγραφέα, να αναπτύξεις σε μία (1) παράγραφο έκτασης περίπου 70-90 λέξεων πώς μπορούν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να ευαισθητοποιήσουν και να ενημερώσουν τους νέους για την ορθή χρήση της ελληνικής γλώσσας.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Θέμα 1

A. Να βρείτε οι τιμές του x για τις οποίες ορίζονται οι κλασματικές παραστάσεις

$$K = \frac{3x^2 - 6x}{2x^2 - 8} \quad \text{και} \quad \Lambda = \frac{9(2x+1)^2 - (4x-1)^2}{x^2 + 4 + 4x}.$$

Στη συνέχεια να απλοποιηθούν οι παραπάνω παραστάσεις.

Μονάδες 8

B. Αν $x - \frac{1}{x} = 2$, $x \neq 0$ να υπολογίσετε την τιμή της παράστασης $x + \frac{1}{x}$.

Μονάδες 5

Θέμα 2

Να αποδείξετε ότι $\sin^2 110^\circ + \sin^2 20^\circ \geq 2 \sin 70^\circ \cdot \sin 160^\circ$.

Μονάδες 4

Θέμα 3

Δίνεται η εξίσωση $x^2 - (κ+λ)x + κλ - μν = 0$, όπου $κ, λ, μ, ν$ είναι ακέραιοι αριθμοί με

$$κ - λ = μ - ν.$$

1. Να βρείτε τη διακρίνουσα της εξίσωσης και να τη γράψετε ως τέλειο τετράγωνο ακέραιου αριθμού.
2. Να λύσετε την παραπάνω εξίσωση και να αποδείξετε ότι οι ρίζες της είναι ακέραιοι αριθμοί.

Μονάδες 5

Μονάδες 5

Θέμα 4

Στο σχήμα που δίνεται, είναι: $ΔΕ // ΒΓ$, $ΕΖ // ΓΔ$, $AZ = 4$ και $ZΔ = 6$.

1. Να υπολογίσετε το τμήμα $BΔ$.

Μονάδες 5

2. Αν $(AZE) = 20 \text{ cm}^2$ και $(EΔΓ) = 25 \text{ cm}^2$, να υπολογίσετε το $(ABΓ)$.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ

Write a report for an international traveller's magazine on traditional Greek festivals.

Write 200-260 words.

Μονάδες: 20